

รายงานโรคและภัยสุขภาพที่น่าสนใจ

ตามแนวชายแดน

ประจำสัปดาห์ 30 พ.ค. - 5 มิ.ย. 2567

เหตุการณ์อื่น ๆ ที่สำคัญประจำสัปดาห์

- 31 พฤษภาคม 2567 ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 2 พร้อมผู้เกี่ยวข้องร่วมลงพื้นที่เยี่ยมด่านกักกันสัตว์จังหวัดตาก กรมปศุสัตว์ เพื่อปรึกษาหารือการดำเนินงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่อำเภอชายแดน จังหวัดตาก รวมถึงการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก่อนสัมผัสเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าของบุคคลากรในพื้นที่
- 15 - 17 พฤษภาคม 2567 สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค (สรป. คร.) ได้มีเทศติดตามตามโครงการพัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน ไทย - กัมพูชา สาขาสาธารณสุข 3 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ตราดและสระแก้ว เป็นการติดตามและเยี่ยมเพื่อเสริมพลังซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาและสนับสนุนประเด็นความท้าทายที่พบในพื้นที่โดยได้รับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพร้อมร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วางแนวทางเพื่อแก้ปัญหาพร้อมกัน รวมทั้งรับทราบแผนการดำเนินงานในปี 2567 ของทั้งสามจังหวัดข้างต้น
- สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จ. พิษณุโลก ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการดำเนินงานภาคีเครือข่ายควบคุมโรคติดต่อแนวชายแดน ไทย - เมียนมา วันที่ 30 เม.ย. - 1 พ.ค. ที่ผ่านมา โดยเน้นเรื่องปัญหาการป้องกันควบคุมโรคไข้มาลาเรีย การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็ก และปัญหาวัณโรคชายแดน โดยผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 2 สรุปประเด็นปัญหาหลัก ๆ คือ การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม การจัดตั้งผู้นำและทีมงานที่มีศักยภาพ การวางแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์และมีการปรับแผนการทำงานให้เหมาะสมตามสถานการณ์และทรัพยากรที่มีอยู่ สำหรับปัญหาวัณโรคชายแดนควรจัดเวทีย่อยนำเสนอปัญหาการดำเนินงานและการเฝ้าระวังในพื้นที่

“ เห็ดพิษ ” อันตรายถึงชีวิต ไม่รู้จัก ไม่แน่ใจ ไม่เก็บ ไม่กิน

ขณะนี้ประเทศไทยย่างเข้าสู่ฤดูฝนสลับกับการที่ยังคงมีสภาพอากาศร้อนอบอ้าวเป็นครั้งคราวเหมาะแก่การเจริญเติบโตของเห็ดชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะเห็ดป่าในธรรมชาติ ซึ่งมีทั้งเห็ดที่รับประทานได้และรับประทานไม่ได้ แยกออกจากกันยากหากไม่มีความเชี่ยวชาญพอเมื่อเก็บหรือซื้อมารับประทานจึงเสี่ยงต่อการเสียชีวิต รายงานการเฝ้าระวังเหตุการณ์ กรมควบคุมโรคประจำสัปดาห์ที่ 22 ระหว่างวันที่ 27 พ.ค. - 2 มิ.ย. 2567 พบผู้ป่วยสงสัยอาหารเป็นพิษเป็นกลุ่มก่อนจากการรับประทานเห็ด จำนวน 2 เหตุการณ์ รวมจำนวนผู้ป่วยทั้งสิ้น 9 ราย และเสียชีวิตอีก 1 ราย เพศชาย อายุ 19 ปี สัญชาติเมียนมา ปึงจยเสี่ยงคือการเก็บเห็ดในพื้นที่ป่าและพาริมคาแฟมาประกอบอาหารรับประทาน ขณะนี้อยู่ระหว่างการสอบสวนโรค ขณะเดียวกันมีการนำเสนอข่าวเมื่อวันที่ 5 มิ.ย. ที่ผ่านมา จังหวัดชัยภูมิและเลย พบผู้ป่วยจากการบริโภคเห็ดพิษ จำนวน 8 ราย และ 5 ราย ตามลำดับ โดยที่จังหวัดเลยพบผู้เสียชีวิตอีก 1 ราย จะเน้นการให้ความรู้เบื้องต้นแก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกเห็ดรับประทานจึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การเก็บเห็ดป่านั้นจะต้องเลือกเห็ดที่มีรูปร่างสมบูรณ์เก็บให้ครบทุกส่วนโดยยุดให้กลิ้งไปในดิน เห็ดบางชนิดอาจถูกฝนชะล้างทำให้รูปร่างเปลี่ยนแปลงไปได้ ไม่เก็บเห็ดที่ขึ้นใกล้โรงงานสารเคมีหรือข้างถนนเนื่องจากเห็ดสามารถดูดซับสารพิษและโลหะหนักไว้ในตัวได้มาก เห็ดที่ไม่เคยรับประทานมาก่อนควรกินเพียงเล็กน้อยเพราะอาจมีอาการแพ้ได้ ลักษณะของเห็ดพิษที่ไม่ควรเก็บมาประกอบอาหารรับประทานคือ เห็ดที่มีสีน้ำตาล เห็ดที่ปลอกหุ้มโคนเห็ดมีวงแหวนใต้หมวก เห็ดที่มีโคนอวบใหญ่ เห็ดที่มีปุ่มปม เห็ดที่มีหมวกสีขาวและเป็นรู ๆ แทนที่จะเป็นช่อง ๆ คล้ายครีบลำ เห็ดที่ขึ้นในมูลสัตว์หรือใกล้มูลสัตว์ ที่สำคัญไม่ควรเก็บเห็ดหรือหาซื้อเห็ดป่าที่ไม่รู้จักมารับประทานโดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้ป่าและมักเก็บเห็ดจากป่ามาบริโภค ซึ่งพบการระบาดบ่อยครั้งในเหตุการณ์เช่นนี้ อย่างไรก็ตามหากไม่แน่ใจว่าเห็ดชนิดใดมีพิษหรือไม่ ไม่ควรบริโภคเด็ดขาดและเนื่องจากเห็ดพิษบางชนิดมีสารพิษที่ทนต่อความร้อนแม้จะปรุงให้สุกก็ไม่สามารถทำลายสารพิษนั้นได้ อากาศเบื้องต้นเมื่อรับประทานเห็ดพิษจะเกิดขึ้นภายใน 6 - 24 ชั่วโมง ได้แก่ คลื่นไส้ อาเจียน ถ่ายเหลว ปวดท้อง เป็นตะคริวที่ท้อง หากปล่อยไว้นานเกิน 24 ชั่วโมง จะทำให้เกิดภาวะตับหรือไตวายและเสียชีวิตได้

ข้อแนะนำสำหรับเจ้าหน้าที่

จนท. แจง อสต. ประสานกับ จนท. สาธารณสุข ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ลูกบ้านเกี่ยวกับอันตรายจากการบริโภคเห็ดพิษ อาการและการช่วยเหลือเบื้องต้น โดยให้รู้จักวิธีการสังเกตความแตกต่างระหว่างเห็ดพิษกับเห็ดที่รับประทานได้ หากไม่แน่ใจ ไม่รู้จัก หรือสงสัยว่าจะเป็นเห็ดพิษไม่ควรนำมาปรุงอาหารรับประทาน สำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรยึดหลักการให้ความรู้แก่ลูกบ้าน การเตรียมพร้อมเฝ้าระวังการเกิดเหตุ รวมทั้งการปฐมพยาบาลเบื้องต้นตาม “ คู่มือเห็ดพิษ ปี 2566 ” ซึ่งจัดทำโดยกองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สำหรับเรื่องการทดสอบความเป็นพิษของเห็ด เช่น การต้มเห็ดพิษกับข้าวหรือหอมแดงแล้วจะทำให้ข้าวหรือหอมแดงเปลี่ยนสี แม้แต่การจุ่มช้อนหรือตะเกียบเงินขณะต้มแล้วเปลี่ยนเป็นสีดำจึงจะแสดงว่ามีพิษ หลักการนี้ไม่สามารถใช้ทดสอบกับเห็ดเหล่านี้ได้เนื่องจากเห็ดพิษบางชนิดจะมีสารพิษที่ทนต่อความร้อนแม้จะปรุงให้สุกแล้วก็ไม่สามารถทำลายสารพิษนั้นได้ หากมีอาการเข้าได้กับการรับประทานเห็ดพิษให้รีบพบแพทย์ทันทีพร้อมทั้งนำตัวอย่างเห็ดที่รับประทานไปให้แพทย์เพื่อประกอบการวินิจฉัยและให้การรักษาได้ถูกต้องซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงการเสียชีวิตได้

ติดต่อ
oic.ddc@gmail.com
02-5903832
www.ddc.go.th/oic

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดย

โครงการพัฒนาขีดความสามารถการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนเพื่อการตรวจจับและตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในพื้นที่ชายแดน สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนโดยศูนย์ความร่วมมือ ไทย - สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

อ้างอิง

- https://www.mcot.net/view/fNWmHRq4#google_vignette
- <https://www.hfocus.org/content/2021/06/21855>
- <https://www.thecoverage.info/news/content/3582>
- <https://news.ch7.com/detail/731512>
- https://www.matichon.co.th/region/news_4611512
- <https://www.hfocus.org/content/2022/08/25770>
- <https://mgronline.com/uptodate/detail/9670000048397>
- ข้อมูลจากสำนักงานเขตสุภาพที่ 2
- ขอบคุณภาพจาก : <https://www.thecoverage.info/news/content/3582>